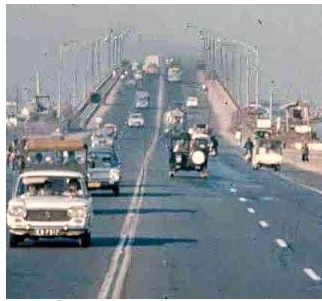

Lịch sử RMK – BRJ và Xa lộ Biên Hòa

Căn cứ vào Tổng kết 5 năm 1954-1959 của chánh phủ VNCH về vấn đề quy hoạch đường sá, đặc biệt là cải thiện vấn đề bế tắc lối ra khỏi vùng Sài Gòn, Bộ Công chánh và Giao thông khởi công xây dựng xa lộ Sài Gòn-Biên Hoà vào ngày 27-3-1957. Toàn bộ chi phí do Mỹ viện trợ và nhà thầu RMK-BRJ phụ trách thiết kế và xây dựng.

Xa Lộ Biên Hòa

Cầu Xa Lộ

Liên hợp xây dựng RMK-BRJ

Nhớ hồi hè năm 1977, thằng bạn học nhà ở Thủ Đức chỉ đường để tôi đến chơi, hai đứa đi nhắp cá lóc ở mấy ao bầu rau muống giải trí cuối tuần. Thằng bạn xé trang giấy, viết: “*Từ cầu Sài Gòn đi thẳng đến ngã tư MK, quẹo trái theo con đường đất bên hông nhà máy nhiệt điện Thủ Đức, đi đến cuối đường, dựng ao sen, hỏi người ta nhà ông Tám ba gác*”. Tôi đọc qua, thấy dễ tìm nhà, nhưng ngã tư MK là cái quái gì? Thằng bạn nói: “*MK là MK, ai ở Thủ Đức mà chẳng biết*”.

Theo chỉ dẫn, tôi ghé quán nước bên xa lộ hỏi ngã tư Em Ka (MK). Người ta bảo đi thêm 5 cây số nữa là tới. Đến ngã tư, tôi thấy tấm bảng ở giữa dãy phân cách ghi **RMK – BRJ Saigon Depot Island**. Thì ra là RMK, có lẽ người Việt mình hay nói ngắn cho gọn MK. Cuối cùng thì tôi cũng được một ngày nghỉ ngơi, câu mấy con cá nấu nồi cháo ăn tới khuya. Hai đứa nói đủ thứ chuyện trên trời, tôi mới hỏi thằng bạn, sao người ta không gọi **ngã tư Tây Hoà** theo tên xã địa phương cho dễ nghe. Em Ka hay Rờ Em Ka (RMK) đọc trớt quớt.

Bạn nói: “*Cách nay mấy năm, lúc còn chiến tranh, ngã tư này chẳng có cái nhà nào. Đây là khu đồng trống. Công ty xây dựng này của Mỹ đặt kho máy móc và vật tư xây dựng ở đây để tiện việc thi công xa lộ Biên Hoà cũng như các cầu và cảng theo kế hoạch mở rộng thành phố về hướng Đông nổi trung tâm Sài Gòn với khu công nghiệp Biên Hoà. Sau năm 1975, không biết sao tấm bảng chỉ đường bằng tiếng Anh vẫn còn đứng đó chưa bị tháo gỡ, mấy tấm bảng chỉ dẫn khác trong khu kho vật tư đều bị tháo bỏ từ hồi nào.*”

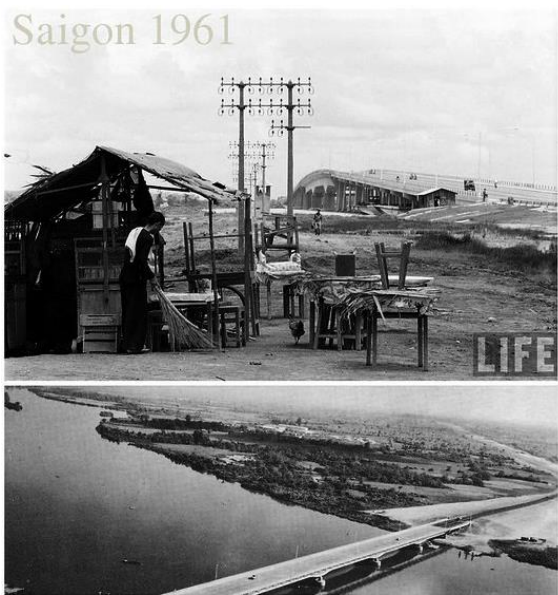
Tổng hành dinh Liên hợp xây dựng RMK-BRJ tại số 2 Duy Tân, Sài Gòn

Nghe bạn kể và nhiều năm sau đó, tôi chỉ biết RMK là một tổng công ty liên hợp xây dựng của Mỹ tại miền Nam. Rồi sau này khi tôi định cư tại Mỹ, có người bạn học khác gởi số thẻ nhân viên của cha anh từng làm việc cho công ty RMK-BRJ tại chi nhánh Cam Ranh và nhờ tôi liên lạc giùm với công ty để làm giấy xác nhận cha bạn là nhân viên kỹ thuật khi công ty xây dựng cảng quân sự Cam Ranh từ năm 1965 đến 1972 để bổ túc hồ sơ đi Mỹ theo diện tị nạn sau khi chương trình HO kết thúc. Tôi đã thực hiện những gì người bạn nhờ giúp. Không ngờ, Công ty RMK hồi đáp qua email một cách nhanh chóng sau khi truy lục hồ sơ nhân viên. Một hai năm sau đó, cha mẹ người bạn được sang Mỹ.

Nhờ việc giúp truy lục giấy xác nhận cho cha người bạn, tôi mới biết thêm về công ty xây dựng này. Tên đầy đủ của RMK-BRJ là Raymond International, Morrison-Knudsen, Brown & Root, and J.A. Jones. RMK-BRJ là một liên hợp xây dựng dân sự bao gồm 4 công ty nằm trong số các công ty lớn nhất của Mỹ, do Hải quân Hoa Kỳ thành lập trong chiến tranh Việt Nam để xây dựng cơ sở hạ tầng quan trọng ở miền Nam Việt Nam. RMK-BRJ đã sử dụng và huấn luyện 200,000 công nhân Việt Nam trong ngành xây dựng và hành chính. Đây là lần

đầu tiên trong lịch sử Hoa Kỳ cho phép sử dụng kết hợp giữa một nhà thầu quân sự và lực lượng xây dựng dân sự trong khu vực đang xảy ra chiến tranh.

RMK (Raymond International, Morrison-Knudsen) chính thức lập Tổng hành dinh tại Sài Gòn ở số 2 đường Duy Tân từ cuối năm 1961 với hợp đồng 10 năm theo kế hoạch xây dựng cơ sở hạ tầng bến cảng dân sự, quân cảng, sân bay quân sự, kho vận và đường sá nhằm phục vụ việc vận chuyển khí tài. Đến năm 1965 Bộ Hải quân Hoa Kỳ mới mở rộng liên hợp thêm Brown & Root, Inc. và JA Jones Construction Co., Inc. do nhu cầu phát triển xây dựng cho cả dân sự tại miền Nam VN. Công ty sau đó được gọi là RMK-BRJ. Liên hợp này còn được gọi một cách không chính thức là “The Vietnam Builders” (Những người xây dựng Việt Nam).

Xa Lộ Saigon Biên-Hòa

Tổng Thống Ngô Đình Diệm cắt băng khánh thành Xa lộ Biên Hoà

Xa lộ Biên Hoà

Sau 4 năm xây dựng, xa lộ Biên Hoà chính thức khánh thành (dài 31km, rộng 21m chịu được tải trọng xe 32 tấn), bắt đầu từ Ngã tư Hàng Xanh, kết thúc là nút giao cắt quốc lộ 1A tại ngã 3 Chợ Sặt, phường Tân Biên, thành phố Biên Hòa.

Hai đầu xa lộ kết nối với **cầu Tân Cảng (Sài Gòn)** cũng do công ty RMK xây dựng và cầu

Đồng Nai (Biên Hoà) tạo chuyển biến khá nhanh trong liên kết khu vực và kinh tế vùng. Đây là tuyến đường quan trọng, là một trong những con đường cửa ngõ dẫn vào nội thành Sài Gòn khi đi từ các tỉnh miền Đông Nam Bộ và miền Trung Việt Nam.

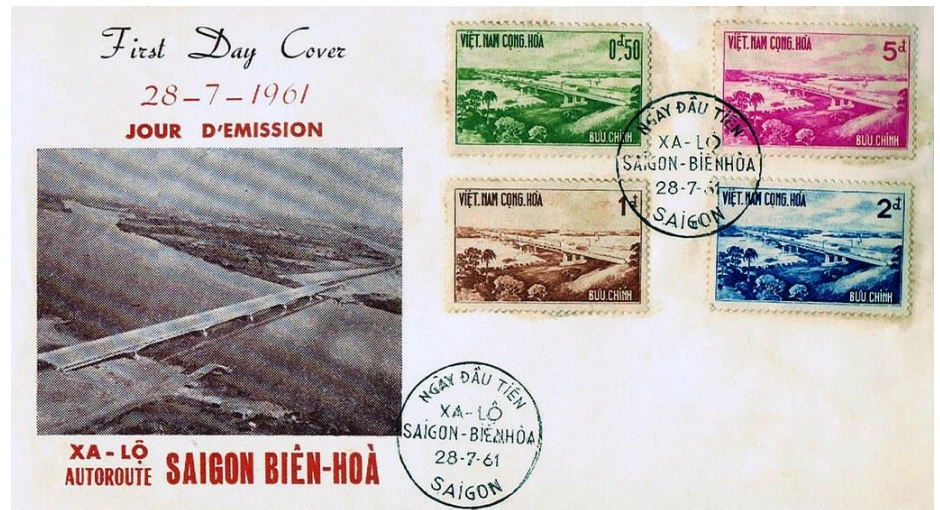
Thật ra, từ năm 1954 đội cố vấn kỹ thuật và quản lý công trình của công ty RMK đã đến Sài Gòn phối hợp với chính quyền VNCH khai triển kế hoạch xây dựng xa lộ Biên Hoà theo đồ án quy hoạch phát triển Sài Gòn về hướng Đông đang giậm chân tại chỗ vì không có kinh phí. Cơ quan **United States Operations Mission – USOM** (Viện trợ hậu cần Mỹ) viện trợ toàn bộ chi phí xây dựng và đào tạo nhân công để chuẩn bị xây dựng thêm nhiều công trình bến cảng và phi trường, kho bãi và khắp cả miền Nam VN.

Theo quy hoạch của chính quyền Sài Gòn, cần thành lập khu công nghiệp tại vùng Biên Hoà. Sài Gòn chỉ có nhiệm vụ là trung tâm thương mại, khu dân cư, tiêu thụ hàng hóa sản xuất từ khu công nghiệp. Những người cư trú tại Sài Gòn đi làm tại khu công nghiệp Biên Hoà sẽ có con đường xa lộ đi lại cho nhanh. Bên cạnh đó, chánh quyền cũng cho phép người dân mua đất cất nhà dọc theo hai tuyến xa lộ thu hút dân cư nhằm để có lực lượng lao động tại chỗ. **Làng đại học Thủ Đức** cũng được thành lập với các khoa đào tạo, cung ứng nguồn lao động có trình độ cho khu công nghiệp. Kể cả các trường đào tạo quân đội, cảnh sát được khuyến khích xây dựng, nhanh chóng tạo nên một diện mạo mới cho Thủ Đức (vùng kết nối giữa Sài Gòn và Biên Hoà).

Khu công nghiệp Biên Hoà khánh thành năm 1963 là khu công nghiệp lớn nhất đầu tiên của miền Nam. Dọc theo tuyến đường từ Thủ Đức đến Biên Hoà với nhiều nhà máy sản xuất mọc lên như: **hóa chất, mỹ phẩm, cơ khí, luyện kim, vật liệu xây dựng, Xi-măng Hà Tiên, nhà máy nhiệt điện, nhà máy giấy Cogido – An Hào, nhà máy dệt Vinatexco, nhà máy đường Biên Hoà...** Quan trọng nhất là **nhà máy nước Thủ Đức**, cung cấp nước sinh hoạt cho toàn thành phố Sài Gòn.

Sau khi xa lộ Biên Hoà và cầu Sài Gòn (dài 986 m) xây xong, dân chúng Sài Gòn thường kéo nhau du ngoạn trên tuyến xa lộ đầu tiên này vào dịp cuối tuần. Lúc ấy, hai bên đường nhà còn thưa vắng, thi thoảng có vài

chòi canh của quân đội, đường tráng nhựa phẳng phiu, xe chạy bon bon. Thích nhất là lúc về đêm, đèn cao áp thủy ngân chiếu sáng mặt đường và sáng rực ở khu vực cầu Sài Gòn hướng vào đường Phan Thanh Giản đã được mở rộng.

Bưu chính phát hành tem Khánh thành xa lộ Biên Hoà ngày 28/7/1961